

NIET -
ONTVANKELIJK

ONGEGROND/
AFGEWEZEN

Arts wordt gebeld over kindermishandeling die hij zelf niet vermoedt

Een kind uit de praktijk van een huisarts wordt onder toezicht gesteld, wegens verdenking van kindermishandeling. De huisarts zelf had eerder geen zorgen over het gezin. De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) vraagt de huisarts om informatie, en vermeldt daarbij (telefonisch) dat de moeder daar toestemming voor heeft gegeven, en dat de vader niet kon worden bereikt. De huisarts vertelt wat hij weet over met name het kind, maar ook een en ander over de ouders, zoals over hun psychische problematiek. Voor dat laatste had hij echter geen toestemming gekregen: de moeder had alleen getekend voor het verstrekken van informatie over het kind. Ook zonder toestemming is het bij (een vermoeden van) kindermishandeling

toegestaan en soms zelfs aangewezen om het beroepsgeheim te doorbreken. Dat geldt ook als een arts door de RvdK om informatie wordt gevraagd, zoals in dit geval. Dan geldt als uitgangspunt dat de arts informatie verstrekt die noodzakelijk is om kindermishandeling te stoppen of een redelijk vermoeden daarvan te laten onderzoeken. Zo mogelijk met toestemming of medeweten van de ouders. Het Centraal Tuchtcollege verklaart de klagers in hoger beroep niet-ontvankelijk en gaat daarom inhoudelijk niet in op de zaak. Voor de vraag of de huisarts de informatie wel had mogen verstrekken, toetste het regionaal tuchtcollege (RTG) in hoeverre de arts het stappenplan uit de KNMG-meldcode (versie 2015) correct had toegepast.

In dit geval had het RTG niet het stappenplan als toetssteen moeten hantieren, maar het artikel over het contact met de RvdK, waarvan het uitgangspunt is dat de arts informatie aan de RvdK dient te verstrekken. Daaronder kan ook informatie vallen over de ouders van het kind, als die noodzakelijk is om een vermoeden van kindermishandeling te onderzoeken. Het is de vraag of het RTG de klacht ook gegrond had verklaard als het hieraan had getoetst. Overigens is de nieuwe meldcode op dit punt inhoudelijk niet veranderd.

Sophie Broersen, arts niet-praktiserend/
journalist
mr. Sjaak Nouwt, adviseur gezondheidsrecht

Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg d.d. 31 juli 2018

(ingekort door redactie Medisch Contact)

Beslissing in de zaak onder nummer C2018.062 van A en B, wonende te C, appellanten, klagers in eerste aanleg, tegen D, huisarts, werkzaam te C, verweerder in beide instanties, (...).

01

Verloop van de procedure

A en B – hierna te noemen: klagers en, elk afzonderlijk, de vader en de moeder – hebben op 15 juni 2017 bij het Regionaal Tuchtcollege te Den Haag tegen D – hierna: de huisarts – een klacht ingediend. Bij beslissing van 9 januari 2018, onder num-

mer 2017-170, heeft dat college de klacht gegrond verklaard, zonder oplegging van een maatregel. (...)

02

Beslissing in eerste aanleg

(...)

'2 De feiten

2.1 Klagers zijn de biologische ouders van E, geboren in 2005. E woont bij de moeder en de moeder heeft het gezag over E. De vader komt dagelijks bij de moeder en E over de vloer.

2.2 Verweerder is sinds 2013 huisarts en was enkele jaren de huisarts van de vader en van E. Als E een consult had bij verweerder, werd zij meestal begeleid door de vader. Sinds medio 2016 is de vader uitgeschreven uit de praktijk van verweerder. E is sinds

februari 2017 uitgeschreven. De moeder had en heeft een andere huisarts.

2.3 In oktober/november 2015 heeft een medewerker van Jeugdbescherming West zich tot verweerder gewend met de vraag of verweerder signalen of zorgen had omtrent E in de sfeer van kindermishandeling. Verweerder heeft daarop geantwoord dat hij geen zorgen had op dat vlak, ook niet over de vader.

2.4 In 2016 is een voorlopige ondertoezichtstelling (ots) afgegeven voor E in verband met een vermoeden van kindermishandeling. Er liep een onderzoek van de Raad voor de Kinderbescherming (hierna ook: RvdK).

2.5 Op 29 maart 2016 is de moeder bij verweerder op het spreekuur gekomen en heeft zij een gesprek met verweerder gehad. De door verweerder opgestelde journaalregels bevatten daarover het volgende:

“Gesprek met moeder: moeder vertelt op chaotische manier de relatie met vader van E; ze hebben jaren een latrelatie gehad; in deze relatie is E geboren. Vader heeft op een gegeven moment een andere relatie gekregen; is op een gegeven moment met deze vrouw gaan samenwonen. Moeder wist hier jaren niets van af, ondanks E hier diverse malen over vertelde aan moeder; moeder wuifde deze informatie weg. Op school is er de afgelopen jaren ook veel misgegaan. Dit was de reden om twee maanden geleden een nieuwe school voor E te zoeken. Op deze school heeft E twee weken geleden blijkbaar verteld over vermeend seksueel misbruik (betast door neef vader?); patiënt is hierna door de Raad van Kinderbescherming weggehaald. Overmorgen is er een hoorzitting. Enkele maanden geleden is de moeder van E erachter gekomen dat vader een andere vrouw heeft; ze heeft vader gevolgd, en ging toen stiekem naar binnen, en confronteerde hem, hierbij heeft vader haar hardhandig vastgepakt bij de armen, en wilde haar op gezicht slaan. Ook pakte hij een kapmes, en dreigde haar hiermee. Ze is kunnen vluchten. Politie is erbij geroepen, en heeft vader geboeid. Sinds dit incident is het contact tussen vader en moeder verminderd. Moeder liet nog wel toe dat vader E naar school bracht en weer naar huis. E heeft tegen moeder in het verleden mogelijk wel iets verteld over seksueel misbruik, maar moeder lijkt in haar verhaal aan te geven hier niet iets serieus mee te hebben gedaan.”

2.6 Vervolgens heeft verweerder op dezelfde dag een gesprek gehad met de vader. Daarvan heeft verweerder het volgende opgetekend:

“Gesprek met vader: E twee weken weggehaald geleden door de Raad voor de Kinderbescherming. Er werd gezegd dat E wordt geslagen bij moeder thuis (school heeft dit gemeld); ze is toen door vier agenten meegenomen, over twee dagen hoorzitting. Vader wil medische verklaring. E woont bij moeder thuis; vader zegt vrijwel dagelijks bij haar/haar moeder thuis te zijn; vader zegt dat hij E helpt met huiswerk e.d.; hij blijft soms ook over-

nachten bij E en haar moeder. Tot een jaar geleden heeft E gedurende zes jaar bij vader gewoond, samen met de moeder van E. Vader heeft twee vrouwen. Vader heeft zes maanden geleden ruzie gekregen met moeder van E, toen bleek dat andere partner van vader zwanger was. Er is toen politie bij gekomen in verband met verbaal geweld (geen fysiek geweld volgens patiënt); daarna ging het volgens vader prima. Totdat E werd weggehaald, was het contact met patiënt en moeder van E goed. Onduidelijk wie een melding heeft gedaan. Vader heeft E nooit erkend; vader wil dit door deze gebeurtenis nu wel gaan doen.”

2.7 Bij brief van 25 april 2016 heeft de RvdK aan de moeder verzocht toestemming te geven voor het benaderen van personen die beroepsmatig bij het gezin betrokken zijn en voor het verstrekken van informatie door deze informanten. (...)

2.8 Op 13 mei 2016 heeft een medewerker van de RvdK verweerder gebeld en aangegeven dat de raad bezig was met een onderzoek naar E, waarbij onderzocht werd of een verlenging van de ots noodzakelijk was. Daarbij is aangegeven dat er schriftelijke toestemming was verkregen van de moeder om verweerder te benaderen voor het verkrijgen van informatie en dat de RvdK meerdere vergeefse pogingen had gedaan om de vader te bereiken.

2.9 Bij e-mail van 17 mei 2016 heeft de medewerker van de RvdK de inhoud van het onder 2.8 genoemde telefoongesprek bevestigd door middel van een daarvan opgemaakt verslag. Dit verslag bevat onder meer het volgende:

“Zorgen
E komt iets meer dan gemiddeld bij de huisarts. De laatste tijd is E met de klachten acute buikpijn en een abces bij de huisarts geweest. De huisarts is nog niet op de hoogte van de operatie van E en hoe dat is verlopen. In april 2015 is E bij de huisarts geweest, vanwege een bloedneus en een knik in haar neus, omdat zij haar neus had gestoten. In november 2013 is E bij de huisarts geweest, vanwege een kneuzing in haar ellenboog. De verklaring was dat zij op school van de trap was gevallen. In 2013 is daarnaast sprake geweest van buikklachten. Wat langer geleden heeft E last gehad van hoest- en keelklachten en is haar voet in 2009 tussen de spaken van een fiets gekomen. E is nooit bij de huisarts geweest in verband met psychische klachten. De huisarts is op de hoogte van de problemen tussen de ouders en meldingen die zijn gedaan bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, waaronder een melding van huiselijk geweld in 2014. Er is sprake geweest van een latrelatie tussen de ouders. Het verhaal van de vader is daarover anders dan dat van de moeder. (...)

Bij beide ouders is sprake van psychische problematiek. De vader is gediagnosticeerd met schizofrenie en krijgt daarvoor behandeling. De moeder zou ook behandeling krijgen voor psychische problematiek, waarvoor dat is,

weet de huisarts niet, omdat de moeder een andere huisarts heeft. (...)

Sterke punten

De huisarts heeft nooit lichamelijk letsel geconstateerd bij E wat zou kunnen wijzen op lichamelijke mishandeling of op seksueel misbruik. (...)

3 De klacht

Klagers verwijten verweerder dat hij informatie over E, de vader en de moeder aan de RvdK heeft verstrekt.

4 Het standpunt van verweerder

Verweerder heeft de klacht en de daaraan ten grondslag gelegde stellingen bestreden. Voor zover nodig wordt daarop hieronder ingegaan.

5 De beoordeling

(...)

5.3 Het college is van oordeel dat verweerder terecht heeft aangenomen dat hij de patiëntgegevens met betrekking tot E mocht delen met de Raad voor de Kinderbescherming. Gelet op de door de moeder, die belast was met het gezag over E, ondertekende machtiging, mocht verweerder redelijkerwijs ervan uitgaan dat de moeder hem als wettelijke vertegenwoordigster van E toestemming gaf voor doorbreking van zijn beroepsgeheim ten aanzien van zijn patiënte E. (...) In zoverre is de klacht niet gegrond.

5.4 Dat ligt anders wat betreft de gegevens die verweerder van de moeder had vernomen in het gesprek op 29 maart 2016. De door de moeder ondertekende machtiging zag, gelet op de tekst daarvan, uitsluitend op patiëntgegevens met betrekking tot E. Uit de inhoud van het besprokene zoals genoteerd door verweerder blijkt niet dat dat over problemen van/met E ging, maar veeleer over een probleem van de moeder zelf. Niet is gebleken dat de moeder in dat gesprek enig verband had gelegd tussen enerzijds het door de moeder in dat gesprek gemelde incident van het zwaaien met een hakbijl door de vader, hetgeen zich zou hebben afgespeeld tijdens een ruzie tussen de moeder en de vader ten huize van de vader, waar E niet woonde en zonder dat E daarbij aanwezig was, terwijl de vader geen ouderlijk gezag had over E, en anderzijds het welzijn van E. De moeder heeft ter zitting verklaard dat zij aan het begin van het gesprek met verweerder heeft gezegd dat wat zij hem vertelde vertrouwelijk was en geheim moest blijven. Verweerder heeft dit niet weersproken. Gelet op deze gang van zaken mocht verweerder op grond van de door de moeder ondertekende machtiging niet zonder meer aannemen dat hij daarmee ook was ontslagen uit de verplichting tot geheimhouding van het op 29 maart 2016 besprokene. (...)

5.5 Ook wat betreft de gegevens die verweerder over de vader heeft verstrekt aan de RvdK kan niet worden gezegd dat hij toestemming had om zijn beroepsgeheim te doorbreken. (...) Verweerder had derhalve geen toestemming om medische gegevens van de vader aan derden te verstrekken.

5.6 Ook zonder toestemming kan onder omstandigheden een doorbreking van het beroepsgeheim geoorloofd, en soms zelfs verplicht, zijn. Het gaat dan, toegespitst op deze zaak, om situaties waarin sprake is van een botsing tussen enerzijds de geheimhoudingsplicht van de arts en anderzijds diens plicht om (ernstige vermoedens van) kindermishandeling te melden bij dan wel relevante informatie daarover te delen met de daarvoor aangewezen instanties. Voor die gevallen heeft de KNMG de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld in het leven geroepen, die een stappenplan bevat dat de arts dient te volgen wanneer hij overweegt over te gaan tot doorbreking van zijn beroepsgeheim. Dit stappenplan vormt de praktische neerslag van de bij doorbreking van het beroepsgeheim te betrachten proportionaliteit en subsidiariteit: doorbreking is slechts op zijn plaats indien geen andere middelen (meer) voorhanden zijn om het gewenste doel te bereiken, en slechts voor zover de doorbreking voor dat doel noodzakelijk is. De te volgen stappen zijn:

1. aanwijzingen en gegevens verzamelen en vastleggen in het medisch dossier;
2. collegiaal overleg en advies vragen aan Veilig Thuis;
3. aanwijzingen en signalen van kindermishandeling bespreken met de ouders en/of het kind, tenzij dit niet mogelijk is uit vrees voor de veiligheid of gezondheid van het kind, als redelijkerwijs gevreesd moet worden dat de arts het kind en/of de ouders daardoor uit het oog zal verliezen of als de arts vreest voor zijn eigen veiligheid;
4. eventueel overleggen met andere bij het gezin betrokken hulpverleners of beroepskrachten;
5. hierin worden mogelijkheden van monitoring of melding uitgewerkt.

Bij stap 3 tekent het college nog aan dat de arts in beginsel moet trachten toestemming te verkrijgen van de patiënt voor doorbreking van het beroepsgeheim.

5.7 Het college is van oordeel dat verweerder in dit geval na afweging van de betrokken belangen in redelijkheid niet op deze wijze tot de verstrekking van gegevens betreffende het gesprek op 29 maart 2016 aan de RvdK had mogen overgaan. Hetzelfde geldt voor het verstrekken van patiëntgegevens van de vader. (...)

5.8 Klager beschikte ten tijde van de verstrekking van de informatie niet zelf over concrete aanwijzingen dat sprake was van kindermishandeling (stap 1). Weliswaar kwam E volgens verweerder vaker dan gemiddeld op consult, maar dit had hem tot dan toe geen aanleiding gegeven dat gegeven met E, haar moeder of haar vader te bespreken (stap 3) noch om dit met een collega-huisarts te bespreken, laat staan dit aan derde instanties te melden (stap 2). Integendeel, verweerder heeft desgevraagd aan AMK geantwoord dat hij geen zorgen had omtrent E (zie hiervoor onder 2.3).

5.9 De aanleiding voor het onderzoek van de RvdK vormde kennelijk een signaal van seksueel misbruik door een familielid (niet zijnde de moeder of de vader). Ook dit gegeven vormde naar

het oordeel van het college onvoldoende grond om met voorbijgaan aan klagers de betreffende gegevens aan de RvdK te verstrekken.

5.10 Het relaas van de moeder op 29 maart 2016 (zie hiervoor onder 2.5), dat diezelfde dag was weersproken door de vader (zie hiervoor onder 2.6), vormde daartoe evenmin voldoende grond. (...)

5.11 Het college acht de klacht dus in deze opzichten gegrond. Het college ziet aanleiding af te zien van het opleggen van een maatregel, nu het college er niet aan twijfelt dat verweerder heeft gehandeld met goede intenties en de geldende wet- en regelgeving de beroepsbeoefenaar weinig duidelijkheid biedt over het te hanteren beoordelingskader wanneer hem door een instantie als de RvdK om informatie betreffende een patiënt wordt gevraagd op grond van artikel 1:240 BW, terwijl daarover in de literatuur verschillende zienswijzen bestaan. (...)

03

Vaststaande feiten en omstandigheden

(...), met dien verstande dat onder 2.2 onjuist is vermeld dat de huisarts sinds 2013 huisarts is. Daar moet worden gelezen dat hij sinds 2003 huisarts is.

04

Beoordeling van het beroep

(...)

05

Beslissing

Het Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg

- verklaart klagers niet-ontvankelijk in het beroep; (...)

Deze beslissing is gegeven door mr. T.L. de Vries, voorzitter, mr. A. Smeeïng-van Hees en mr. S.M. Evers, leden-juristen, drs. M. van Bergeijk en drs. M.G.M. Smid-Oostendorp, leden-beroepsgenoten, en mr. I. Diephuis-Timmer, secretaris. Uitsproken ter openbare zitting van 31 juli 2018. ■

web

De volledige tekst van deze uitspraak staat op medischcontact.nl/tuchtrecht. Log in, bekijk deze en eerdere uitspraken en discussieer mee.

Voor meer uitspraken zie tuchtrecht.nl.

OPVALLENDE UITSPRAKEN

● Forensisch arts wijt verdrinking aan epileptische aanval

Een moeder dient drie klachten in tegen de forensisch geneeskundige die haar zoon heeft onderzocht nadat die was overleden in een zwembad. De klachten zijn dat de arts te snel en op te lichte gronden de conclusie trok dat sprake is geweest van een epileptische aanval tijdens het zwemmen, en hij geen Nodok-procedure gestart is; hij niet bevoegd was voor zijn werk als forensisch arts; en zijn beroepsgeheim geschonden heeft. Het tuchtcollege oordeelt alle klachten ongegrond. De arts heeft de lijkschouw in het zwembad en mortuarium volgens de regelen der kunst uitgevoerd. Een Nodok-procedure is ingeval van verdrinking niet aangewezen. Voorts stond de arts op het moment van handeling als forensisch arts in het register ingeschreven en heeft hij zijn geheimhoudingsplicht niet geschonden.

RTG Den Haag, 29 januari 2019

● Specialist ouderengeneeskunde krijgt klacht over palliatief beleid

Klaagster verwijt een specialist ouderengeneeskunde dat deze zonder toestemming van klaagster (en haar zoon) besloten heeft tot palliatieve sedatie en toediening van veel morfine aan de echtgenoot van klaagster, met als gevolg dat de echtgenoot is overleden. De echtgenoot was na een groot herseninfarct geplaatst op een CVA-revalidatieafdeling van een verpleeghuis. Zijn gezondheidssituatie was slecht met onder meer afasie, hemiparalyse rechts, slikstoornissen en uitingen van pijn en onrust; na ongeveer vier weken is hij overleden. Gedurende zijn opname is als eerste contactpersoon eerst de zoon, later de dochter aangewezenen. Binnen de familie ontstond onenigheid over het inzetten van palliatief versus behandelbeleid.

Het college vindt het niet onbegrijpelijk dat de arts de eerste contactpersoon aanmerkte als (mede)vertegenwoordiger. Maar volgens het college was het beter geweest dat expliciet(er) was besproken of de contactpersoon ook de vertegenwoordiger was, wat de bevoegdheden van de contactpersoon en vertegenwoordiger waren en wat er van deze personen werd verwacht. Dat dit niet is gebeurd, levert echter geen tuchtrechtelijk verwijtbaar handelen op. Klacht ongegrond.

RTG Amsterdam, 25 januari 2019

Elke week selecteren KNMG-juristen opvallende uitspraken in het gezondheidsrecht. Een volledig overzicht kunt u vinden op medischcontact.nl/recht. Tegen uitspraken van regionale tuchtcolleges kan tot zes weken na de uitspraak nog hoger beroep worden aangekend.

